

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

כ"א בשבט תשע"ח
6 בפברואר 2018

נתונים על תיקים שנפתחו בגין אלימות כלפי מורים בשנים 2004–2017

מסמך זה נכתב לבקשת עו"ד תמי סלע מהייעוץ המשפטי של ועדת החוקה, חוק ומשפט, לקראת דיון שייערך בוועדה, ומוצגים בו נתוני משטרת ישראל על תיקים פליליים שנפתחו בגין תקיפת עובדי ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך, וכתבי אישום שהוגשו בהם. היות שבנתוני המשטרה על כלל הדיווחים על אלימות אי-אפשר לאתר את המקרים המסוימים שבהם הותקפו מורים, **ביקשנו להציג את המקרים שבהם הותקף עובד ציבור בתפקיד ומקום העבירה היה מוסד חינוכי**, קטגוריות הקיימות במערכת המידע של המשטרה על תיקים פליליים. נציין כי פילוח זה אינו משקף בהכרח אך ורק מקרים שבהם המותקפים הם מורים, אך הוא מהווה הערכה לתופעה.

הנתונים מוצגים לפי גיל החשוד, כלומר, היותו בגיר או קטין, וזאת במטרה להבדיל בין אלימות של תלמידים כלפי מורים ובין אלימות של מי שאינם תלמידים כלפי מורים.¹ מקור הנתונים על השנים 2004–2013 הוא בעיבוד נתוני תיקים של משטרת ישראל שהועברו בשנת 2014 לטובת מסמך שנכתב בנושא,² והנתונים על השנים 2014–2017 הועברו לבקשתנו לטובת כתיבת מסמך זה.³ הנתונים נשלפו בשני המקרים לפי אותן הגדרות ולפי אותו קוד עבירה. אנו מודים למשטרת ישראל ולמשרד לביטחון הפנים על העברת הנתונים בפרק זמן קצר ביותר, לקראת הדיון בוועדה.

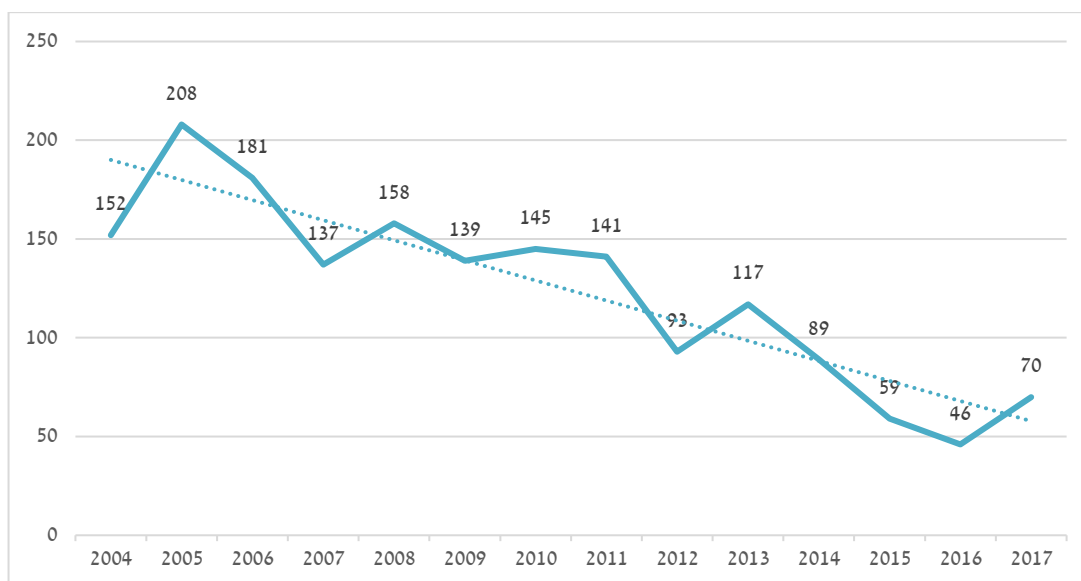
בתרשים שלהלן מוצגים סך התיקים שנפתחו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך, בשנים 2004–2017.

¹ נציין כי גם בפילוח זה עשויים ליפול אי דיוקים, למשל במקרים בהם קטין שאינו תלמיד תוקף מורה בתחום מוסד חינוך, אך זהו האומדן המדויק ביותר שניתן להפיק ממערכת הנתונים המשטרית.

² אסף שחור, מדור מחקר וסטטיסטיקה, משטרת ישראל, מכתב תשובה על בקשת מידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא: אלימות כלפי עובדי הוראה, דוא"ל, מאי 2014. ראו: עדו אבגר, **אלימות כלפי מורים בישראל**, מסמך מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 24 ביוני 2014.

³ גל יונה, מתאמת קשר עם הכנסת במשרד לביטחון פנים, נתונים שהועברו בדוא"ל, 5 בפברואר 2018.

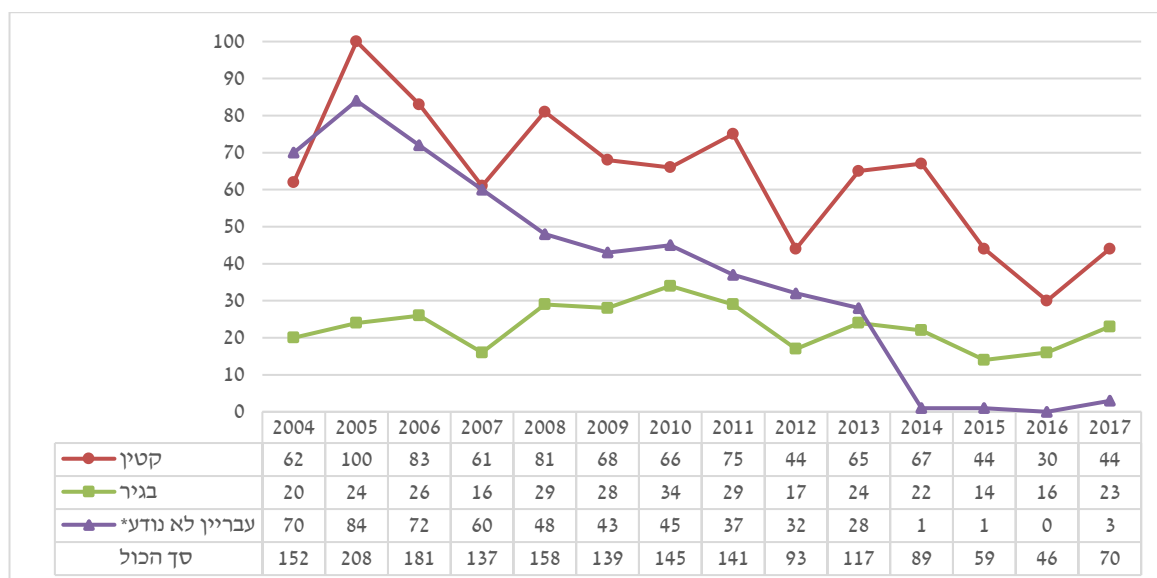
תרשים מס' 1: סך התיקים שנפתחו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך, 2004–2017

מהנתונים עולה כי בשנת 2005 הגיע לשיא מספר התיקים שנפתחו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך, בתקופה האמורה. מאז, המגמה במספר התיקים מתאפיינת בתנודתיות, עם נטייה כללית לירידה לאורך זמן.

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני המשטרה על תיקים שנפתחו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך בשנים 2004–2017, בפילוח לפי גיל החשוד (בגיר או קטין). קטגוריית "עבריין לא נודע" כוללת תיקים בהם אין חשוד או שגיל החשוד אינו ידוע.

תרשים מס' 2: תיקים שנפתחו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך, בפילוח לפי גיל החשוד, 2004–2017

* כולל תיקים בהם לא ידוע מיהו העבריין, ותיקים שבהם לא היה ידוע גיל העבריין בעת ביצוע העבירה

מהנתונים בתרשים עולה כי :

- ברוב התיקים שנפתחו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך, החשוד הוא קטין, (בכ-73% מהתיקים בהם ידוע מיהו החשוד בשנים אלו, ובכ-51% מכלל התיקים, כולל אלו שבהם עברין לא ידוע). במיעוט התיקים החשוד הוא בגיר (בכ-27% מהתיקים בהם ידוע מיהו החשוד בשנים אלו, ובכ-19% בכלל התיקים בתקופה זו).
- מספר התיקים בהם החשוד קטין הגיע לשיאו בשנת 2005, ומאז מתאפיין בתנודתיות עם מגמה כללית של ירידה לאורך זמן. מספר התיקים בהם החשוד הוא קטין הגיע לנקודה הנמוכה ביותר בתקופה האמורה בשנת 2016.
- בתקופה האמורה, מספר התיקים בהם החשוד בגיר מתאפיין בתנודתיות ללא מגמה ברורה. מספר התיקים נגד בגירים הגיע לשיא בתקופה האמורה בשנת 2010, ומאז ניתן לראות מגמה כללית של ירידה מתונה.
- מספר התיקים שבהם "עברין לא ידוע" ירד בעקביות משנת 2005 ואילך, וכך גם שיעורם בכלל התיקים.

*

לגבי סטטוס הטיפול בתיקים יצוין כי **כמחצית מהתיקים שנפתחו בשנים 2014–2017 נגד בגירים נסגרו, וכמחצית הועברו לפרקליטות לצורך תביעה. כשני שלישים מהתיקים שנפתחו בשנים אלו נגד קטינים נסגרו, וכשליש הועברו לפרקליטות לצורך תביעה.**⁴ פנינו למשרד המשפטים בבקשה לנתונים על הגשת כתבי אישום בתיקים כאלו, אך מערכת המחשוב של המשרד אינה מאפשרת הפקת נתונים בפילוחים הנדרשים.⁵

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני משטרת ישראל על כתבי אישום שהוגשו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד במוסדות חינוך בישראל, בשנים 2004–2017, בפילוח לכתבי אישום בהם הנאשם בגיר וכאלו שבהם הנאשם קטין. נציין כי בנתונים אלה, התיקים מוצגים לפי שנת הגשת כתב האישום בתיק, ולא לפי שנת פתיחת התיק.

⁴ נתוני 2004–2013 : אסף שחור, מדור מחקר וסטטיסטיקה, משטרת ישראל, מכתב תשובה על בקשת מידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא : אלימות כלפי עובדי הוראה, דוא"ל, מאי 2014. ראו : עדו אבגר, [אלימות כלפי מורים בישראל](#), מסמך מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 24 ביוני 2014 ; נתוני 2014–2017 : גל יונה, מתאמת קשר עם הכנסת במשרד לביטחון פנים, נתונים שהועברו בדוא"ל, 5 בפברואר 2018.

⁵ עו"ד מורן לביא, פרקליטה ביחידת הניהול בפרקליטות המדינה במשרד המשפטים, שיחת טלפון, 1 בפברואר 2018.

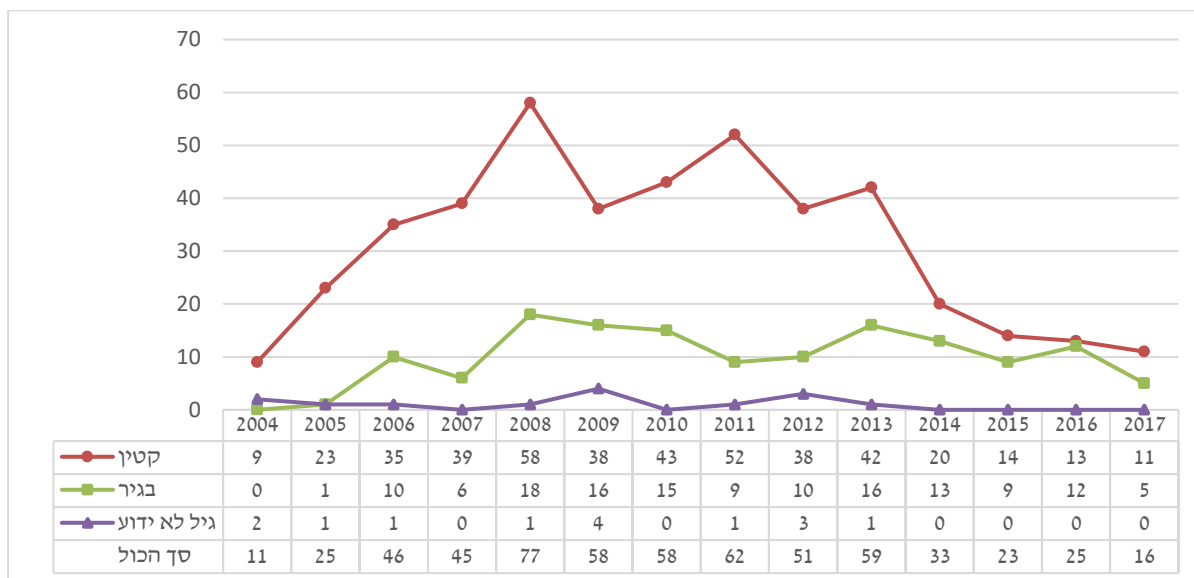

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

תרשים מס' 3: כתבי אישום שהוגשו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך, לפי גיל החשוד,

2017–2004

מהנתונים עולה כי :

- בשנים 2008–2004 מספר כתבי האישום שהוגשו בגין תקיפת עובד ציבור בתפקיד בתחום מוסדות חינוך עלה פי שבעה. בשנים 2017–2008 ניכרת תנודתיות במספר כתבי האישום, במגמה כללית של ירידה, כאשר בשנת 2017 מספר כתבי האישום היה גבוה במעט ממספרם בשנת 2004.
- בשנים 2008–2004 עלה מספר כתבי האישום שהוגשו נגד קטינים ביותר מפי שישה. בשנים 2008–2013 הייתה מגמה מעורבת במספר כתבי האישום נגד קטינים, ומשנת 2013 ניכרת מגמת ירידה.
- במספר כתבי האישום נגד בגירים ניכרת עליה בשנים 2008–2004, אך עלייה זו מתונה יותר. בשנים 2017–2008 ניכרת תנודתיות מתונה במספר כתבי האישום שהוגשו נגד בגירים, ללא מגמה ברורה.
- רוב כתבי האישום (במספרים מוחלטים) שהוגשו בשנים אלו, הוגשו נגד קטינים (כשלושה רבעים), וכרבע הוגשו נגד בגירים. עם זאת, נציין כי שיעור כתבי האישום המוגש כנגד בגירים בכלל כתבי האישום נמצא במגמה כללית של עלייה בשנים האמורות, וזאת, בין היתר כתוצאה מירידה במספר כתבי האישום שהוגשו נגד קטינים.

כתיבה : מתן שחק, מרכז המחקר והמידע

אישור : אורי טל-ספירו, ראש תחום שירותי מידע

הכנסת

מרכז המחקר והמידע